

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 6.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MOERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

MAKTABGACHA TA'LIMDA BOLALAR TASHABBUSKORLIGINI QO'LLAB- QUVVATLOVCHI PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK SHART-SHAROITLAR

Kadirova Omadxon Sobirjonovna

Andijon davlat pedagogika instituti pedagogika va psixologiya
kafedrası o'qituvchisi.

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim jarayonida bolalar tashabbuskorligini rivojlantirish va qo'llab-quvvatlashga xizmat qiluvchi pedagogik-psixologik shart-sharoitlar tahlil qilingan. Tadqiqotda bolalarning mustaqil faoliyatga intilishi, ijodiy fikrlashi, qaror qabul qilish qobiliyati va ijtimoiy faolligini shakllantirishda ta'lim muhiti, pedagog faoliyati hamda oilaviy tarbiyaning o'rni o'rganilgan. Natijalar bolaga yo'naltirilgan ta'lim muhiti, qo'llab-quvvatlovchi psixologik iqlim va zamonaviy pedagogik yondashuvlar tashabbuskorlikni rivojlantirishda muhim omil ekanligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, tashabbuskorlik, pedagogik shart-sharoitlar, psixologik muhit, bolalar rivojlanishi, mustaqil faoliyat, kreativ fikrlash, motivatsiya, innovatsion pedagogika, shaxs rivojlanishi.

Аннотация: В данной статье анализируются педагогические и психологические условия, способствующие развитию и поддержке детской инициативы в процессе дошкольного образования. Исследование изучало роль образовательной среды, педагогической деятельности и семейного воспитания в формировании у детей стремления к самостоятельной деятельности, творческого мышления, способности принимать решения и социальной активности. Результаты показали, что ориентированная на ребенка образовательная среда, благоприятный психологический климат и современные педагогические подходы являются важными факторами развития инициативы.

Ключевые слова: дошкольное образование, инициатива, педагогические условия, психологическая среда, развитие ребенка, самостоятельная деятельность, творческое мышление, мотивация, инновационная педагогика, личностное развитие.

Abstract: This article analyzes the pedagogical and psychological conditions that serve to develop and support children's initiative in the process of preschool education. The study studied the role of the educational environment, pedagogical activity and family upbringing in the formation of children's desire for independent activity, creative thinking, decision-making ability and social activity. The results showed that a child-oriented educational environment, a supportive psychological climate and modern pedagogical approaches are important factors in the development of initiative.

Keywords: preschool education, initiative, pedagogical conditions, psychological environment, child development, independent activity, creative thinking, motivation, innovative pedagogy, personal development.

KIRISH. Bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri mustaqil fikrlaydigan, faol, tashabbuskor va ijodkor shaxslarni tarbiyalashdan iborat. Jamiyatning innovatsion rivojlanishi inson kapitalining sifati bilan bevosita bog'liq bo'lib, bunda shaxsning tashabbuskorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli bolalarda ushbu sifatlarni imkon qadar erta yoshdan shakllantirish zamonaviy pedagogikaning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Maktabgacha yosh davri bolaning shaxs sifatida shakllanishida eng muhim bosqichlardan biri bo'lib, aynan shu davrda uning qiziqishlari, ehtiyojlari, mustaqilligi va ijtimoiy faolligi rivojlana boshlaydi. Bolaning tashabbus ko'rsatishga bo'lgan ehtiyoji tabiiy rivojlanish jarayonining tarkibiy qismi hisoblanadi. Agar ushbu ehtiyoj to'g'ri qo'llab-quvvatlansa, bola faol, o'ziga ishongan va mas'uliyatli shaxs sifatida shakllanadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yaratiladigan pedagogik va psixologik muhit bolalar tashabbuskorligining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Pedagogning munosabati, ta'lim mazmuni, faoliyat turlarining xilma-xilligi hamda bolaga beriladigan erkinlik darajasi ushbu jarayonning muvaffaqiyatini belgilaydi. Shu bois bolalar tashabbuskorligini qo'llab-quvvatlovchi pedagogik-psixologik shart-sharoitlarni ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb ahamiyatga ega.

METODOLOGIYA. Tadqiqot davomida ilmiy-pedagogik va psixologik adabiyotlarni tahlil qilish, kuzatish, suhbat, qiyosiy tahlil hamda umumlashtirish metodlaridan foydalanildi.

Tadqiqot quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirildi:

- maktabgacha yoshdagi bolalar tashabbuskorligining nazariy asoslarini o'rganish
- tashabbuskorlikka ta'sir etuvchi pedagogik omillarni aniqlash
- psixologik muhitning bolalar faolligiga ta'sirini tahlil qilish
- pedagog va ota-onalar faoliyatining o'rnini baholash
- ilg'or pedagogik tajribalarni umumlashtirish
- amaliy tavsiyalar ishlab chiqish

Tadqiqot jarayonida bolalarning mustaqil faoliyati, o'yinlardagi faolligi, qaror qabul qilish holatlari va ijodiy tashabbuslari kuzatildi.

NATIJALAR. Tadqiqot natijalari bolalar tashabbuskorligini rivojlantirishda pedagogik va psixologik omillarning o'zaro uyg'unligi muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi.

Aniqlanishicha:

- erkin va xavfsiz psixologik muhit bolalarning faolligini oshiradi
- bolaga tanlov imkoniyatini berish tashabbuskorlikni rivojlantiradi
- ijodiy topshiriqlar mustaqil fikrlashni rag'batlantiradi
- o'yin faoliyati bolalarda liderlik va tashabbuskorlik sifatlarini shakllantiradi
- pedagogning qo'llab-quvvatlovchi yondashuvi bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini kuchaytiradi
- ota-onalar bilan hamkorlik rivojlanish natijalarini yaxshilaydi
- innovatsion pedagogik metodlar bolalar faolligini oshiradi

Natijalar tashabbuskorlikni rivojlantirish uchun qulay pedagogik-psixologik muhit yaratish zarurligini tasdiqladi.

MUHOKAMA. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, bolalar tashabbuskorligini rivojlantirishda pedagogik va psixologik omillar bir-biri bilan chambarchas bog'liqdir. Pedagogik jihatdan to'g'ri tashkil etilgan ta'lim muhiti bolalarda mustaqil harakat qilish va yangi g'oyalarni ilgari surishga bo'lgan ehtiyojni rag'batlantiradi.

Muhokama natijalariga ko'ra, bolaga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalaridan foydalanish uning shaxsiy imkoniyatlarini yuzaga chiqarishga xizmat qiladi. Ayniqsa, loyihaviy faoliyat, muammoli vaziyatlar, rolli o'yinlar va interaktiv mashg'ulotlar tashabbuskorlikning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Psixologik jihatdan esa bolaga nisbatan hurmat va ishonch asosida qurilgan munosabatlar uning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi. Bola o'z fikrining

qadrlanishini his qilganida yangi g'oyalarni ilgari surishga va faol harakat qilishga intiladi.

Shuningdek, oilaviy muhit ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Ota-onalarning bolalarni qo'llab-quvvatlashi, mustaqil qaror qabul qilishga undashi va muvaffaqiyatlarini rag'batlantirishi tashabbuskorlik sifatining barqaror shakllanishiga xizmat qiladi.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'limda bolalar tashabbuskorligini qo'llab-quvvatlash zamonaviy pedagogika va psixologiyaning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki tashabbuskorlik bolaning kelajakdagi ta'lim faoliyati, ijtimoiy moslashuvi va shaxsiy rivojlanishining muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Maktabgacha yosh davrida shakllangan tashabbuskorlik sifati bolaga mustaqil qaror qabul qilish, yangi faoliyatlarni boshlash, muammolarga yechim topish va o'z imkoniyatlarini namoyon etishda yordam beradi. Shu sababli ushbu sifatni rivojlantirish uchun qulay pedagogik va psixologik shart-sharoitlarni yaratish ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, bolalar tashabbuskorligini rivojlantirishda pedagogik muhitning ahamiyati nihoyatda katta. Ta'lim jarayonida bolalarga erkin tanlov imkoniyatini yaratish, ularning fikrlarini hurmat qilish, ijodiy faoliyatga jalb etish va mustaqil harakat qilishga undash tashabbuskorlikning shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, o'yin texnologiyalari, loyihaviy faoliyat, muammoli topshiriqlar va interaktiv metodlardan foydalanish bolalarning faolligini oshiradi hamda ularni yangi g'oyalarni ilgari surishga rag'batlantiradi.

Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlanishicha, psixologik jihatdan qulay muhit bolalar tashabbuskorligini rivojlantirishning asosiy omillaridan biridir. Bola o'zini xavfsiz, qadrlangan va qo'llab-quvvatlangan his qilgan muhitda faolroq bo'ladi, yangi g'oyalarni taklif qilishdan qo'rqmaydi va mustaqil harakat qilishga intiladi. Aksincha, tanqidning ustunligi, qat'iy nazorat yoki bolaning fikrlarini inkor etish uning tashabbus ko'rsatish istagini pasaytirishi mumkin. Shu sababli pedagog va ota-onalar tomonidan ijobiy psixologik muhit yaratish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tashabbuskorlikning rivojlanishida pedagog shaxsining o'rni alohida e'tiborga loyiqdir. Pedagog bolalarning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlashi, ularga mustaqil faoliyat uchun imkoniyat yaratishi va har qanday ijobiy tashabbusni rag'batlantirishi lozim. Pedagogning demokratik va hamkorlikka asoslangan yondashuvi bolalarda o'ziga bo'lgan ishonchni kuchaytiradi hamda ularni faol harakat qilishga undaydi. Bu esa kelgusida bolaning mustaqil fikrlovchi va mas'uliyatli shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, oilaning tarbiyaviy muhiti ham bolalar tashabbuskorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ota-onalarning bolalarga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lishi, ularning fikrlarini tinglashi, qiziqishlarini qo'llab-quvvatlashi va mustaqil qaror qabul qilishiga imkon yaratishi tashabbuskorlikning rivojlanishiga yordam beradi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlik qanchalik samarali bo'lsa, bolalarning tashabbuskorlik darajasi ham shunchalik yuqori bo'ladi.

Bundan tashqari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish bolalarning tashabbuskorligini rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Interaktiv dasturlar, rivojlantiruvchi o'yinlar va multimedia vositalari bolalarni mustaqil izlanishga, yangi bilimlarni o'zlashtirishga va ijodiy faoliyat

bilan shug'ullanishga undaydi. Shu bilan birga, ushbu vositalardan foydalanishda yosh xususiyatlari va pedagogik maqsadlar hisobga olinishi zarur.

Kelgusida maktabgacha ta'lim tizimida bolalar tashabbuskorligini rivojlantirishga qaratilgan metodikalarni yanada takomillashtirish, pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini oshirish, rivojlantiruvchi ta'lim muhitini kengaytirish va ota-onalar bilan hamkorlikni mustahkamlash muhim vazifalardan biri bo'lib qoladi. Ayniqsa, har bir bolaning individual imkoniyatlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda tashkil etilgan ta'lim jarayoni yuqori samaradorlikni ta'minlaydi.

Umuman olganda, maktabgacha ta'limda bolalar tashabbuskorligini qo'llab-quvvatlovchi pedagogik-psixologik shart-sharoitlarni yaratish barkamol, mustaqil fikrlovchi, ijodkor va faol shaxslarni tarbiyalashning muhim omili hisoblanadi. Bunday yondashuv nafaqat bolaning bugungi rivojlanishiga, balki uning kelajakdagi ta'limiy, kasbiy va ijtimoiy muvaffaqiyatlariga ham mustahkam zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
3. O'zbekiston Respublikasi ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari. – Toshkent, 2022.
4. Xasanboyeva O.U., Tadjibayeva D.J., Toshpo'latova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Ilm-Ziyo, 2020.
5. Qodirova F.R. Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
6. Nishonova Z.T., Alimuhamedov A.G. Yosh va pedagogik psixologiya. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2020.
7. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
8. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2021.
9. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 2018.
10. Montessori M. The Absorbent Mind. – New York: Holt Paperbacks, 2019.
11. Bronfenbrenner U. The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. – Cambridge: Harvard University Press, 2020.